บทที่ 4
บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทและเขตเมืองในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ครั้งนี้ ครอบคลุมสาระสำคัญ คือ สมมติฐาน วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

สมมติฐาน

สมมติฐานหลัก ประชาชนเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนเขตชนบท

สมมติฐานย่อยข้อที่ 1 ประชาชนที่มีอายุน้อยมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก

สมมติฐานย่อยข้อที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ

สมมติฐานย่อยข้อที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั้งเขตชนบทและเขตเมือง

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทและเขตเมืองว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 392 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน และการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข่าวสารของประชาชน มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารของข้อมูลตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอสายบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการอบรมเพื่อทำความเข้าใจในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามเป็นอย่างดีแล้ว ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่มีอายุระหว่าง 15-59 ปี จำนวน 392 คน หลังจากที่ได้สัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบเพื่อให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 388 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.98 นับว่ามีจำนวนเพียงพอสำหรับการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลและตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SAS เพื่อหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการรับรู้ข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม เปรียบเทียบตามระดับอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเขตที่อยู่อาศัยต่างกันมีระดับการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนเขตชนบท

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีระดับการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนที่มีอายุน้อยมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีระดับการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับการศึกษาสูง ($\bar{X}$ = 38.40) อาชีพด้านวิชาชีพและค้าขาย ($\bar{X}$ = 33.45) อายุน้อย ($\bar{X}$ = 32.74) อาชีพด้านเกษตรกรรม ($\bar{X}$ = 28.82) อายุมาก ($\bar{X}$ = 27.70)

ระดับการศึกษาต่ำ ($\bar{X}$ = 26.78)

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตเมือง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับการศึกษาสูง ($\bar{X}$ = 39.92) อาชีพค้าขายและวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 39.08) อายุน้อย ($\bar{X}$ = 38.31) อายุมาก ($\bar{X}$ = 32.70) ระดับการศึกษาต่ำ ($\bar{X}$ = 27.21) อาชีพค้าเกษตรกรรม ($\bar{X}$ = 27.10)

<u>การอภิปรายผล</u>

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั้งเขตชนบทและเขตเมืองในพื้นที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเขตชนบทและเขตเมือง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั้งเขตชนบทและเขตเมือง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับการศึกษาสูง เขตเมือง อาชีพค้าขายและวิชาชีพ อายุน้อย เขตชนบท อาชีพเกษตรกรรม อายุมาก ระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสมสุข อุไรสวัสดิ์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาการรับสมัครงานของผู้สมัครเป็นอาสาสมัครพัฒนา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนหรือการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการศึกษา นั่นคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีการเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

2. เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนโดยแยกตามลักษณะที่อยู่อาศัย คือ เขตชนบท และเขตเมือง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทซึ่งสามารถเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับการศึกษาสูง อาชีพด้านวิชาชีพและค้าขาย อายุน้อย อาชีพเกษตรกรรม อายุมาก ระดับการศึกษาต่ำ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตเมืองสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ระดับการศึกษาสูง อาชีพด้านวิชาชีพและค้าขาย อายุน้อย อายุมาก ระดับการศึกษาต่ำ อาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โรเจอร์ และสเวนนิ่ง (Everett M. Rogers and Lynne Svenning, 1969 : 70-105) ได้ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร โดยศึกษากับชาวนาในประเทศโคลัมเบีย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารหรือการเปิดรับสื่อมวลชน คือ การศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลลดา วงศ์วิชัย (2526 : 53-57) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองกับการเปิดรับสื่อมวลชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

3. เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเขตชนบทและเขตเมือง พบว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยอาศัยอยู่ในเขตชนบท ประชาชนที่มีอายุมากอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุมากอาศัยอยู่ในเขตชนบท และประชาชนที่มีอายุน้อยที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุมากที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือประชาชนที่มีอายุน้อยมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอายุมาก เป็นไปตามสมมติฐานย่อยข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภรณ์ วัชรศิริธรรม (2525 : 71) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนของครูกับการยอมรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า อายุมีความสัมพันธ์เป็นค่าลบกับการเปิดรับสื่อมวลชน นั่นคือ ครูที่มีอายุน้อยจะเปิดรับสื่อมวลชน

มากกว่าครูที่มีอายุมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเขตชนบทและเขตเมืองในด้านระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำอาศัยอยู่ในชนบท ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงอาศัยอยู่ในเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงอยู่ในชนบท และประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงอาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำอาศัยอยู่ในนเขตชนบทและเขตเมือง กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ เป็นไปตามสมมติฐานย่อยข้อที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตวดี พุ่มศิริ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความเชื่อทางศาสนา และความทันสมัยของชาวไทยมุสลิมในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับสื่อมวลชน คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีการเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเขตชนบทและเขตเมืองในด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายอาศัยอยู่ในเขตชนบท ประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรมอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรมอาศัยอยู่ในเขตชนบท และประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายอาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรมอาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง กล่าวโดยสรุป ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนที่มีอาชีพด้านวิชาชีพและค้าขายมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม เป็นไปตามสมมติฐานย่อยข้อที่ 3 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริชัย ศิริกายะ (2525 : 155) ได้ศึกษาเรื่อง

สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองชนชนบท โดยศึกษาเฉพาะอำเภอคลองหลวงและอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความมากน้อยของการเปิดรับสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความแตกต่างของอาชีพ คือ ผู้ที่มีอาชีพไม่ใช้แรงงานจะเปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพใช้แรงงาน

จากที่ได้อภิปรายผลทั้งหมดโดยละเอียดในข้างต้นจึงสรุปได้ว่า เขตที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกันมีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ประชาชนเขตเมืองมีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าประชาชนเป็นไปตามสมมติฐานหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พีระพัฒน์ วรเนติวุฒิ (2530 : 33) ได้ศึกษาเรื่องความคาดหวังของมารดาในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตร การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเขตชนบทและเขตเมือง โดยกำหนดให้ระดับการเปิดรับสื่อมวลชนเป็นตัวแปรอิสระตัวหนึ่งพบว่าประชาชนเขตชนบทและเขตเมืองมีการเปิดรับสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน คือ ประชาชนเขตชนบทได้รับสื่อมวลชนร้อยละ 57.30 ส่วนประชาชนเขตเมืองได้รับสื่อมวลชนร้อยละ 79.90

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

จากการศึกษาผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทและเขตเมืองในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะดังนี้

1. <u>ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้</u>

1.1 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั้งเขตชนบทและเขตเมือง คือ ระดับการศึกษาสูง ฉะนั้นทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนควรให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาของประชาชน ให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน จัดให้มีสารสนเทศต่าง ๆ ให้มากและเพียงพอที่ประชาชนจะศึกษาหาความรู้ การที่ประชาชนได้มีโอกาสศึกษา

มากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารมากขึ้น และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนมากขึ้น คือประชาชนมีการศึกษามากขึ้นนั่นเอง

1.2 การให้ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาชุมชน แต่จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเขตชนบทมีการรับรู้ข่าวสารน้อย ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเขตชนบทมีโอกาสรับรู้ข่าวสารมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เช่น การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชนผ่านทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ จัดอาสาสมัครเดินสอนตามบ้าน จัดให้มีการสอนกลุ่มสนใจต่างๆ จัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้ สามารถรับรู้ข่าวสารจากสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้ เมื่อประชาชนมีโอกาสรับรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวางก็เป็นการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นตามลำดับจนสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชนได้อย่างเต็มที่ และมีข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์

2. <u>ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป</u>

2.1 ควรขยายพื้นที่ทำการวิจัย โดยทำการศึกษาวิจัยในระดับจังหวัด ระดับภาคเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการให้ข่าวสารแก่ประชาชน และการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาถึงประเภทของข่าวสารที่ประชาชนมีความสนใจ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนสามารถเสนอข่าวสารแก่ประชาชนในลักษณะและใช้สื่อได้ตรงตามความต้องการของประชาชน จะทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น